

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Ks. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ISSIDO POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁLLÁS
Romániában
Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lej
Bukarestben — 5—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1924 december 9 Kedd

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 275. szám

5685. Kiszlev 12

Fellángolt az orosz propa- ganda egész Európában

(Cluj-Kolozsvár, december 8. Az Uj Kelet ta-
dóstitójától.) A nemrégiben lezajlott francia és
angol választási küzdelmek során az európai
belső erősen nyugtalanító propaganda-akció
útrótt fel a fejét. Az orosz szovjet nem hagyta
kiaknázatlanul a nyugati országoknak a választási
küzdelmekkel és az új kormányok politi-
kájának inagurálásával együtt járó belpolitikai
zavarokat és kiterjedt propaganda-hálózatának
segítségével erőteljes akcióba kezdett, amelyek-
nek végső célja polgárháborút szítani az egyes
országokban.

A szovjetkormány legkevésbé sem gondol
szel, hogy akciója legtöbbet az amúgy is
gyenge lábbon álló demokratikus áramlatoknak
árt és az összes országokban erősen szervez-
kedő reakciónak malmára hajtja a vizet, mert
a mindinkább fenyegetőbbnek látszó orosz ve-
szedelem szükségképpen a nemzetközi reakciót
segíti uralomra jutni. A szovjetpropaganda
erőteljesen kétségbeveti az ellenfeleit, hogy
a maga látszólagos és esetleges felsikeríté-
nek érdekében szrupulus nélkül hajlandó fel-
áldozni a nyugati és keleti demokrácia eddigi
víványait és így valójában otjatszja a nagy-
tömegek igazi létkérdésével.

A szovjetpropaganda első atkaja

Az új erőre kapott orosz propaganda első
érzékelt jele a hirhedt Zinovjev-levél volt
(igaz, hogy ennek a levélnek autentikus volta
mai napig sem derült ki kétségbevonhatatlanul),
amelynek nyilvánosságra kerülése sokban járult
hozzá az angol bel- és külpolitika jobbrátol-
dásához. Alig csillapodtak le a Zinovjev-levél
botránjának hullámai, az orosz propagandának
sikerült újra felszínre vetni a beszarabíai kér-
dést. Néhány nappal ezelőtt pedig az orosz
kormány hazaküldte a Franciaországban in-
ternumatikus halálra ítélt Sadeul kapitányt,
amnek jeléül, hogy a szovjet házikézelésbe akarja
vetni a franciaországi kommunista propagan-
dát is.

A Párisól érkező táviratokból máris meg-
állapítható, hogy ennek a házi kezelésbe vett
propagandának igen súlyos következményei
vannak. Páris és egész Franciaországot bolse-
vista ügynőkök raja lepte el, a kommunista
agitáció soha el nem képzelt méreteket öltött
és a titkos és nyíltan működő kommunista
szervezetek taglétszáma napról-napra növekvő-
ben van. Párisi jelentéseink alapján már leg-
jelentősebb megemlékeztünk arról,
hogy a folyton erősbödő kommunista propa-
gandáról a belügyminiszter is jelentést tett a
kamarában. Ebből a jelentésből kiderült, hogy
az orosz szovjet franciaországi ágensei a francia
kommunisták segítségével forradalmi puccsra ké-
szülnek.

A szovjetágensok bolsevizálni akarták Franciaországot

A mai táviratok már részletesen beszámol-
nak ennek a propagandának minden fázisáról.
A kommunista propaganda először Jaurés ham-
vainak a Pantheonba való szállítása alkalmá-
ból kapott lábrs, amikor mintegy hetven-
nyolcvanezer főnyi kommunista tömeg verődött
össze Párisban és provokáló módon tüntetett
Szojjetoroszország mellett. A Havas-ügynökség
arról ad hírt, hogy a „Liberté” című párisi
lapnak precíz adatok vannak birtokában a
készülő államcsínyről. Eme adatok szerint a
kommunista pártnak moszkvai parancsra még
1925 január elseje előtt óriási szervezési mun-
kát kell végrehajtania. Sejtrendszer alapján
meg kell szereznie a párt részére az ország és
a gyarmatok munkásságát és földmívelőit. Ha

A mérsékelt pártok győztek a német választásokon

A választások részletes eredménye

(Berlín, december 8. Az Uj Kelet tadóstitójától.) Tegnap az egész országban lezajlottak a
választások, melyeknek eredménye nagyrészt megfelel azoknak a várakozásoknak, amelyeket a mér-
sékelt baloldali körök a választásokhoz fűztek. A demokrácia jelentősen megerősödött, úgy hogy mi
sem fog utjában állani egy határozott baloldali kormány megalakulásának. Ez a német választás
a leghatározottabb garanciája Nyugat-Épa békéjének és a tondoni határozatok zökkenésmentes végre-
hajtásának. A választás általában nyugodtan zajlott le, csupán egyes helyeken fordultak elő kisebb
incidensek. A választók tömegesen jelentek meg az urnáknál. Horzavetölleges becslés szerint a sza-
vazásra jogosultak 70—75 százaléka adta le szavazatát. Már az első eredmények arra engedtek
következtetni, hogy a szélsőséges pártok érzékeny vesztéget szenvedtek, ezzel szemben a demokraták
és a szociáldemokraták imponálóan előnyömláltak.

Berlinben ma délután váltak ismeretessé a választási eredmények. Eszerint megválasztottak

- 129 szociáldemokratát,
- 104 német nemzetit,
- 67 centumpártit,
- 50 néppártit,
- 41 kommunistát,
- 31 demokratát,
- 19 bajor néppártit,
- 11 nemzeti szocialistát,
- 10 gazdasági pártit és
- 16 képviselőt a kisebb pártokból.

Még körülbelül 8—10 mandátum sorsa ismeretlen, amelyek részben a délvidéki kerületekből,
részben a fenmaradó szavazattöbbségből fognak rekrutálódni. Ilyenformán a mérsékelt középpartok
mintegy 280—300 képviselővel fognak bevonulni az új parlamentbe, míg a szélsőséges pártok csak
150—160 mandátumot szereznek. A parlamenti erőviszonyokból ítélve az új kancellar valószínűleg
szociáldemokrata lesz.

ez a szervezési munka sikerült volna, akkor
bizonyos külföldi rohamcsapatok segítségével
hajtották volna végre a puccsot. A „Liberté”
adatsainak felsorakoztatása után megjegyzi, hogy
a kormány egyáltalában nem készült beavatko-
zásra, mert a baloldali blokk annakidején vá-
lasztási segítségben részesült Moszkvától.

A jobboldali lapoknak ez a tendenciájus
állásfoglalása is azt bizonyítja, hogy a szovjet-
propaganda súlyos helyzet elé állítja a francia
demokráciát. A francia demokratikus rezsim
azonban nem távozik és éppen a demokrácia
mentése érdekében a legenergikusabb rend-
szabályokat lépteti életbe. A belügyminiszter teg-
nap elrendelte hatvan külföldi honos kommu-
nista agitátor kiutasítását, akiket azonnal át is
tettek a határon.

Herriot erőiesen szembezáll a kom- munista propagandával

A kommunista agitáció egyébként a parla-
mentben is folyik, ahol azonban a kormány
nyíltan és erőiesen helyezkedik szembe a propa-
ganda áramlattal. A tengerészeti költségve-
tési vitánál Cornavin kommunista képviselő
heves kirohanást intézett a kapitalista Francia-
ország ellen, amely szerinte semmit sem tesz a
béke érdekében. A tengerészeti miniszter vissza-
utasította ezt a vádat és konstatálta, hogy a
római tengerészeti konferencia azért ért ered-
ménytelenül véget, mert az orosz kormány
százezer tonnával több hajóegységet követelt,
mint amennyi Franciaország jelenlegi flottája.
Cschin kommunista képviselő a kommunisták
és a munkások üldöztetése tárgyában terjesztett
elő interpellációt. Herriot azonnal válaszolt az
interpellációra, leszögezte, hogy a kommunisták
puccsra készültek. A kormány nem gondol
munkások elleni intézkedésekre, azonban egy-
forma eréllyel fog eljárni a jobb vagy balol-
dali szélsőséges kilengésekkel szemben. Herriot
azzal fejezte be beszédét, nem hiszi, hogy a
kommunisták képesek lennének komolyabb
akció keresztülvitelére, de ha kormány gyan-
gúkat mutatkozna velük szemben, könnyen
előtérbe nyomulhatna a reakció.

Amíg a francia demokrácia nyíltan szembe szál
a kommunista törekvésekkel, addig Mussolini hiva-
tals sajtója már másodsor ad teret az orosz propa-
gandának. Emlékeztetés, hogy néhány héttel ez-
előtt az olasz hivatalos lapok leköszölték Rakovszky
cikkét, amelyben a népbiztos Oroszországnak Besz-
arabíára való jogait fejtegeti. Az „Epoca” című
római lap most Kirdezcff bolsevik orosz tanárt
hasznoló természetű cikkének adott teret. Tekintet-
tel arra, hogy Mussolini annakidején nem járult
hozzá Románia Beszarabíához való csatoltatásának
eliemeréséhez, az olasz hivatalos lapoknak ez a
megtartása dubícus szinben tünteti fel Mussolini
politikáját és azt a gyanút kelti, hogy az olasz
fahér diktátor a moszkvai vörös diktátorokkal egy-
kézre dolgozik.

Az orosz diplomácia megnyerte a pápa segítségét

A román lapok egy része súlyos támadásokban
részesíti a kormányt kéthalkézis diplomáciai si-
keréért. A lapok szerint ugyanakkor, amikor a ro-
mán kormány hónapokon keresztül huzta, halasz-
totta a konkordátum-tárgyalásokat és ezzel elvezet-
tette a Vatikán szimpátiáját, az orosz diplomá-
ciának ügyes taktikai sakkhúzással sikerült a maga
pártjára hódítani a pápát. A kétségbeesjtően sokig
huzódó konkordátum-tárgyalások idején Moszkva
tárgyalásokat kezdett a Vatikánnal, hajlandóknak
mutatkozott az oroszországi katolikus egyház anyagi
és erkölcsi érdekeinek tiszteletben tartására, ha a
Vatikán cserébe a katolikus világ nevében elismeri
a szovjetet.

A tárgyalásokat Berlinben Pallavicini pápa
nuncius és Krestinszky szovjetkövét, Rómában
pedig Gasparri kardinális és Jurenie szovjetkövét
folytatták le. Minthogy Gasparri nem akart nyíltan
szovjetvédelmi álláspontra helyezkedni, a tárgyalá-
sokat Csepleak, Oroszországtan halálra ítélt kato-
likus püspök közvetítette. Jureniev a tárgyalások
során azt a javaslatot tette, hogy Szovjetoroszor-
szág respektálni fogja a katolikus hívők vallásgya-
korlati jogát és a katolikus egyház vagyonát, ezzel
szemben a Vatikán hason Mussolinire, hogy
Beszarabía Romániához való csatolásának elisme-
rését mennél tovább halogassa.

mpával
Csak
ól világított
és üzletek
vevőket.
gítás
y káprázson
tráson
skodni
lyen való
skodás.
ását
BY
iókja
sith L.-u) No 1.
közönséget, hogy
nyu cipőinkből az
folytán
ig
ari árakból
ényt
if Mosse 4151
rotválókést
zústul keverve.
st. Str. D'niel I.
Mosse No 100
ico
i Vállalat
2. Az Er-
en. Tele-
Lassenco
köröknek
gon-
st, Német-
lovákia na-
ól.
Mosse Rt. 4180
teletben!

A két hónappal ezelőtt Hannoverben tartott katolikus kongresszus el is határozta, hogy a katolikusok támogatni fogják a szovjetkormányt, ha a kormány teljesíti ígéreteit. A hannoveri kongresszus határozata után a szovjetkormány hivatalosan kijelentette, hogy nem gördít akadályt Csepleak püspök hazatérése ellen. **Gasparri kardnális ez ígéret vétele után tényleg közben is járt Mussolininál a beszarábiai ügyet illetőleg. Hogy ez a közbenjárás eredményes is volt, azt az orosz sajtó mai magatartása mutatja a legkézzelállóbban.**

A bukaresti lapok egyébként arról számolnak be, hogy a szovjetek külföldi románellenes propaganda-akciója a román kormány tehetetlensége miatt egyre erősödik. Így a szovjet Párisban románellenes propaganda irodát tart fenn, amelynek élén Beszarabiától menekülni kényszerült bolsevisták állanak.

Az „Universul“ újra bizonyítani igyekszik, hogy a parasztpárt és a moszkvai kormány között a legszorosabb szövetségi viszony áll fenn és ennek az állításának bizonyítására egy új moszkvai táviratot közöl le, amely december 5-ikén érkezett a „romániai parasztpárt szovjetéhez“. Ebben a táviratban a moszkvai parasztpárt nemzetközi felhívja a parasztpártot, hogy küldjön egy delegációt Oroszországba az ottani gazdasági viszonyok tanulmányozására.

Az orosz propaganda térhódításáról a legszenzációsabb értesülése a „Cavantul“ című lapnak van, amely prágai forrásból azt jelenti, hogy **Magyarország és Oroszország között szövetség jött létre — Románia ellen. Az egyezmény szerint, ha Oroszország megtámadná Romániát, Magyarország segítségére sietne, amely segítségért cserébe Erdély egy részét ígérte Magyarországnak.**

Betiltották a magyar ellenzéki képviselők gyűlését

Budapest, december 8. Az ellenzéki képviselők blokkja a régi képviselőház nagyertermében gyűlést akart tartani, hogy állást foglaljon a parianent üléseiről kizárt ellenzéki képviselői ügyében. A gyűlést azonban a belügyminiszter betiltotta azzal az indoklással, hogy a magyar alkotmány értelmében tilva van a főparlamentek felállítására. Ugyanezzel az indoklással tiltották be a keresztényszocialisták ma délutánra hirdetett gyűlését is, amelyen több képviselő politikai tenné-szetű beszédet akart tartani. A keresztényszocialisták politikamentes kongresszusát azonban engedélyezték.

Kivándorló századokkal az Ujvilág partjai felé

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Alábbiakban egy cikksorozat közlését kezdjük meg, amelyben kiküldött munkatársunk a délamerikai államokban, különösen a gyorsan fejlődő Uruguayban és Braziliában szerzett impresszióiról számol be az Uj Kelet olvasóinak. Felhívjuk olvasóink figyelmét ezekre a cikkekre, amelyek minden tendenciát nélkül, objektívan fogják ismertetni a délamerikai politikai és gazdasági viszonyokat.

(Buenos Aires, november hó, az „Antonio Delfino“ hajó fedélzetén.) Este hét óra volt, amikor a Biskajai-öböl közelében az ég egyszerre hamuvízűvé, a tenger pedig haragoszölddé változott. A tenger hirtelen iszonyatos szélrohambólja meg, a fedélzeten állók sapkáit és kalapjait a szél a tengerbe röpteti, kiabálások, sikolyok hangzanak, mialatt a matrózok mindenkit a hajó belsejébe kergetnek. Toronymagasságu hullámhegyek emelik a hajót a magasba, hogy aztán nyolc tíz méteres hullámvölgybe zuhanjon vissza. A hajó belsejéből szaggatottan és dübörgészerűen ide-oda futkosások zivaja hangzik fel: úgy látszik, az utasokon erőt vett a vihar rettegése. Szépiabarna fellegek sötétjéből az est homályába pillanatra villanásszerű fények hatolnak be, szírnatülikölés haliszik, a sötétítő szűrőketlen át iszonyattal pillantom meg egy tehergőzös konturjait, mely körülbelül háromszáz lépényire tőlünk, ellentétes irányban, a francia partok felé igyekszik. A teherhajón, amint látószöveggel kiviszem, egyetlen élő lélek sem látható. Iszonyatos félelem fog el az ész-szeáitkötés lehetőségének borzalmas gondolatára, kiáltani akarok, de a hang beenszorul a toromban s mire újra összeszedem magamat: a teherhajót már messzire sodorták a hullámok s biztonsággal folytatja útját a dühös hullámok tetején. Újra sötétség. A szél változatlan erővel dühöng, a háborgás újra elementáris fortisszimóba csap át és én támoogyó léptekkel hagyom el a fedélzetet, hogy lenn, a kabin sötétjében, üdítő álomba merüljek...

Dél tropikus melege küldi üzenetét

A reggeli ébredés már az első spanyol kikötőben, Bilbao-ban talál Bennünket. Az ég pazar kékségben izzik, a levegőben langyos tavaszi idők fűszere terjeng. Dél tropikus melege küldi üzenetét. A kikötő fölött zöld lankák mosolya ölelkeznek a tenger kék vizével. Egymás fölött emelkedő utcákkal áll előttünk a kikötőváros. Hajónk horgonyt vet s mintegy varázsütésre kis apró csónakok vesznek körül Bennünket, melyekből spanyol árusok kínálják az olajbogyót, szőlőt, almát és szardíniát. Később Argentínába, mezsei munkára igyekvő spanyolokat hajóznak be. Pont délben tovább

indulunk. A legközelebbi kikötőt La Coruna-nak hívják, hova másnap reggel hét órakor érkezünk meg. Még a délvídek füstöl fekvésű kikötői között is ez a kikötővároska a legfestőbb. A kikötő bejáratát a tenger felől két egymással szembe fekvő teengerre épített erőd védi. A vízen vitorlások, motorosnokok, bárkák nyüzsgenek, a vaktában kék ég pont-pájára piros-árga-piros spanyol zászlók tüzelésznél vetődnek. Bárhol egy hatalmas folyó víz torkollik az öbölbe, melynek zöld vizét hosszú csúskban szűsítik meg a fűge folyóhullámok. A dombokon csinos villák. Délben Vigó felé indulunk ahová másnap érkezünk meg. Spanyol kereskedők szállnak fel a hajó fedélzetére, akik élénk gesztussal a délvídek ember közvetlen grandezájával kínálják színes spanyol kendőiket, képalapjait megvételre. Itt újabb munkásokat hajóznak be hajónkra. A munkások, melyeknek száma már mintegy ezer főre rug, ellepik a hajó fedélzetét s szinte háttérbe szorítják a hajó többi utasait. Dél igazi gyermekiel ezek: piszkosak és hangosak. Állandóan verik a tamburát, fújják a szájharmonikát, melyeknek nyivákoló, hosszan elnyújtott hangjára polkaszertű táncot lejtenek. Ebben az állandó zivajban, melyet csak a tenger fenséges csendje enyhít, fut be hajónk Portugália fővárosának, Lisszabonnak kikötőjébe.

Lisszabon, forradalmak és pálmaligetek városa

Isteni látvány tárul szemünk elé. Több kilométernyi széles öböl hosszában terül el a város, melynek hatalmas házengerei felkúsznak a környező dombokra. Magtudjuk, hogy hajónk hat óra hosszat fog itt horgonyozni a kikötőben. Háttagu társaság elhatározza, hogy felhasználja Lisszabon megtekintésére a rendelkezésére álló hat órát. Egy dollárt fizetünk a motórcsónakosnak, aki pár pillanat múlva a rakodóparton tesz ki Bennünket. A parton véges-végig zöld-piros portugál zászlók lengenek a szélben. Sifförök raja lap meg Bennünket, eggyel meg is sikuszunk, aki hajlandó az egész társaságot kétórás autótúrara vinni. Elindulunk a városba. Az uttatesten meglehetősen piszkos. Utcai árusok vontatott kiáltozása vagyul a nyitott villamoskocsik csengésébe Lisszabon különösen érdekes architektúrájával vonja magára figyelmünket. Porcellán lemezekkel fedett házak tarka tömkelege vonul el szemünk előtt, a parlament hatalmas épülete éppen javítás alatt áll. Ugy látszik: a legutóbbi forradalmi mozgalmak a parlament épületén dühöngtek ki magukat. Az aszfalt gyenge, szaggatott, autók nagyot zökkennek. Megállunk egy kávéház előtt, ahol egy pohár söröt két és fél escudót fizetünk, ami a mi pénzünkben számítva körülbelül hét lejnek felel meg. Egy hatalmas bazilikához térünk,

mely Szent Hieronimus nevééről van elnevezve. A bazilika 1500-ban lett készen s hatalmas barokk-stilusa azóta hirdeti a középkori építőművészet szent lelkesültségét és koncepcionális erejét. A templom épületében egy nyolcszáz gyermek befogadására alkalmas fiúváház is van. Belépve a főkapun, magragadó látvány tárul élénk. Velencei stílusú oszlopokkal díszített folyosók márvány-mozsikkal kikövezett ötszögű udvart keritenek be, melynek közepén pogány nimfa szobra áll. Halk zenéjű, idén pergő vizsugar ömlik a szökőkút medencéjébe. Álomszerű hangulat fogja el a nézőket, mintha az ezeregyéjszaka meséjének egyik fejezetébe elevenedne meg előttünk. Egy mauzóleum-szerű csarnokban két híres portugál költő: **Alexandre Erculano és Gera Inquitos** hamvai nyugszanak, művészi faragványokkal díszített fehér márványkoporsókban. A messzerű csendben hirtelen vezetőnk kiáltása hangzik fel, melyre őt visszhang válaszol. A piros, zöld, kék, fehér és sárgaszínű, velencei kristálytályúvázakból való ablakokon át porzik a fény, melynek nyálkái kilenc kriptamárványán törnek meg. Itt nyugszik a nagy portugál hajós: Vasco de Gama teteme is. A templom főhajójában egy, a XVI. század elejéről származó szoborcsoportozat vonja magára a figyelmet. A csoportozat főmomentuma két elefánt, melyek közül az egyik egy tizparancsolatot tartalmazó frigyládát tart a hátán...

Autóink már pálmaligeteken között halad, ami egyik főjellegzetessége Lisszabonnak, ahol az ódn házak egyhangúságát gyakran szakítják meg óziaszerűen ható szép pálmaligetek.

Egy óra múlva újra hajónk fedélzetén vagyunk. Hajónk teljes gőzzel csap neki a végtelen tengernek, hogy végleg bacsut mondjon az európai partoknak. Utunk a Kanári-szigetek és a Madeira-szigetek mellett Rio de Janeiro felé visz. Tizenhárom napi ut áll előttünk a kékítő-színűvé vált tengeren. Napról-napra nagyobb lesz a hőség. Ez annál inkább fokozódik, minél közelebb jutunk az egyenlítőhöz. A végtelen Atlanti-óceánon mintegy láthatatlan lepelként terül el a csend, szikrázik a fény. Itt az ideje, hogy jobban körülnézzek a hajón. A mosdókban, könyvgyűjteményben szorgalmasan folyik a munka. **A hajó nyomdáján minden nap egy kis hajó-újságot ad ki, mely avilág legfontosabb eseményeiről pontosan tájékoztatja az utasokat.** A lap címe: „Telefonten Echo“ és hírnagyata a hajó legfelső fedélzetén felszerelt rádió állomástól kapja, mely viszont az észak-német partokról leadott értesülésekből táplálkozik. Gondoltam, küldök az Uj Keletnek üzenetet a dróttalan táviróval, **de mikor arról értesültem, hogy Romániába egy dollárba kerül egy szó, letehettem erről az eseméről.** Ennél sokkal olcsóbb intézmény az ugynevezett „Oceanbrief“. Ez a levél az aláírással együtt tizenöt szóból állhat s a címe nem kerül semmibe. A szöveget a rádióállomás leadja a szembejövő német gőzöknek, mely az első német kikötőből továbbítja a levelet a címzettnek, ajánlva. Ez a mulatság mindössze száznegyven lejbe kerül.

Kol Nidré az elcsendesült tengeren

Jomhippur napja a hajón ért Bennünket. Az ünnepe beálltakor a hajó zsidó szakácsa egy kis szobában feltalálja a vacsorát. Éppen tizen gyűlünk össze az asztalhoz s mikor vacsoránkat elfogyasztottuk, egy másik kis szobában nemsokára átütösen csendültek fel a Kol Nidré hangjai. Mintha a tenger is tudomásul vette volna a feletünk húzódo végtelen egék urához szálló imáinkat; a sima tükürvű változott vízen hajónk simán és nesztelenül suhan. Az alábukó nap aranyból rubinvörösré változó sugarai festik meg a tenger vizét, halkán leszáll az este is s az ég csillogó ablakból mintha órák angyalok tekintete szállana le a végtelen vizekre...

A hosszúraapon szerencsésen átestünk. Másnap reggel, amint kabinom ablakán kitekintek, kopár hegyes konturjait pillantom meg. A hatalmas sziklatömbökön apró fehér házak csúnya húzódo le, egészen a tengerig. Távolság egy erdő épület-tömbje látszik, mely mellett ezüstösen kanyarodik le egy folyócska a tengerbe. Eakor tudom meg, hogy a Kanári-szigetek mellett haladunk el Hajónk teljes gőzével szeli a hullámokat. Őt nap múlva áthaladunk az egyenlítőn s ha ez is megtörtént, nemsokára Rio de Janeiroban leszünk. Ujra este. A hűlsugár-szétta fűgőny mögöl mint egy álom, mint egy tünemény tűnik szemünk elé egy fehér argentinai iskolahajó. Emberek és hajók hurrasza köszöntik egymást. Darált bangulat vesz erőt az embereken, mintha már éreznék a szárazföld közel-létét. Ha minden jól megy, öt nap múlva Buenos-Ayresben leszünk...

Görömböly János

Verekedés nappal kirak

Egy cigányok b... zett le...

(Cluj-Kolozs... jától.) Kellemetlen... délelőtt Gioru J... körüli szénegető... utcai házakat jár... portokáját. Amin... jött ki az utcára... ragadta az örege... rázuduló útések... talan, mert a t... emlegetett. sokk... öreg szénegető... a dulakodás az... feleket való-áges... hamar előkerült... támadó nem vár... keréket oldott... Gioru János ele... ánlakodás közbe... kilopta pénztárc... három heit keres... Gioru János... áik kerületi ren... a tudatlan szer... gánysebtolvajok... indították meg... rendőrség komol... Kovács Sándor... cigányokat, akik... gyanúsítottak a... kerületi rendőrs... vonatkozó akták... rendőrségre. Ut... központi rendőrs... felesége Danctu... meggyőzni férje... szar a pénzt el... az aktákhoz és... tést tett felette...

A központi... is megmaradtak... tagdákunk Sasu... jesen megdől... cigányok elmon... el, de a terv k... től uton lakó cig... Rozália, is seg...

A vallomás... Sasu detektív... uton letörtötta... A letartóztatott... rendőrségre. U... nek ezer lejt a... kötelességtől é... tük elfogadták... beszolgáltatták...

A vallatás... nyoknak a szé... nagyobb betöré... tartóztatottak... ségű nemzetköz... tertott házkuta... tést himzésre... és fehérmertü... nátkozóla Co... megtagadott.

A rendőrsé... együtt átadta... vesztegetés cím... A rendőrsé... himzett vagy... loptak el, a ny... kezzenek a ren... a l.foglalt fehé...

Pótválasz mokrata

Miskolc, d... son Huska de... védő 1682, 1024 szavazat... egyetlen jelöl... a demokrata... választásra k...

* Bukare... ort, שרן ötte... rendű konyha... Figyeljen jól... Brezovianu N...

Verekedés ürügye alatt fényes nappal kiraboltak egy szénégetőt

Egy cigányokból álló bűnszövetkezetet leplezték le a kolozsvári rendőrség

(Cluj-Kolozsvár, dec. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kellemtelen kalandban volt része csütörtökön délelőtti szénégető két zsák szénrel a bátán a Malom-utcai házába járta sorra, hogy eladása királja a portékáját. Amint az egyik házból eredménytelenül jött ki az utcára, egy cigányember hirtelen mellenszegte az öregembert s ütlegelni kezdte. Gioru a részvétel utócsé ellen védekezni próbált, de hasztalan, mert a támadó, aki valami régi bosszút emlegetett, sokkal erősebbnek bizonyult, mint az öregszenégető. A verekedés több kíváncsit vonzott a dulakodás színhelyére, úgy hogy a verekedő feleket valószínű embergyűrt vette körül. Csakhamar előkerült a szolgálatos rendőr is, de a támadó nem várta be a rendőr megérkezését, hanem kerekelt oldott. A támadó cigány eltávozása után Gioru János elszörcsnyködve tapasztalta, hogy a dulakodás közben az ismeretlen cigány észrevétlenül kikapta pénztárcáját, amelyben összes vagyona, — három heti keresete volt.

Gioru János a lopásról jelentést tett a negyedik kerületi rendőrségen, ahol mindjárt látták, hogy a tudatlan szénégetőt egyes trükkkel dolgozó cigánysebtolvajok lopták meg és ebben az irányban indították meg a nyomozást. A negyedik kerületi rendőrség komoly gyanúkat alapján őrizetbe vette Kovács Sándor, Costal János és Kajár András cigányokat, akiket a lopással gyanúsítottak. A gyanúsítottak a lopást nem akarták beismereni és a kerületi rendőrség a három gyanúsítottat az ügyre vonatkozó akciókkal együtt átküldte a központi rendőrségre. Utóközben, amíg a gyanúsítottakat a központi rendőrségre kísérték, az egyik gyanúsított felesége Danciu szűkös komiszárát kétszáz lejelle akarta meggyőzni férje ártatlanságáról. Danciu szűkös komiszárát a pénz elfogadta az asszonytól, de csatlakozott az akcióhoz és a megvesztegetési kísérletről jelentést tett feletteseinek.

A központi rendőrségen a cigányok továbbra is megmaradtak a konok tagadásuk mellett, de a tagadásuk Sasu detektiv keresztkérdései alatt teljesen megdőlt és beismerő vallomást tettek. A cigányok elmondották, hogy a lopást ők követték el de a terv keresztülvitelében Nagy János Kajár János uton lakó cigány és ennek vadházastársa, Mohácsi Rozália, is segítettek.

A vallomás után Cotz detektiv-csoportvezető és Saen detektiv azonnal kocsiba ültek és a Kajártól uton leterítőtárat Nagy Jánost és Mohácsi Rozát. A letartóztatottakat kocsival beakarták szállítani a rendőrségre. Utóközben Nagy János Cotz detektivnek ezer lejt adott át, kérve őt, hogy álljon el kötelességétől és engedje őket szabadon. A detektivek elfogadták az ezer lejt, de a kapott pénzt bezolgáltaták a rendőrségen.

A vallatások alkalmával kiderült, hogy a cigányoknak a szénégető meglapásán kívül több kisebb-nagyobb betérés is terheli a lelkiismeretüket. A letartóztatottak között van Costal János eszék illetőségű nemzetházi sebtolvaj is, akinek a lakásán tartott háztartás alkalmával agyvenezzer lejt értékű hímzésre előnyemott, de megkezdetlen és féhérnemű került elő, amelynek eredetére vonatkozólag Costal János minden felvilágosítást megtagadott.

A rendőrség a tolvaj cigányokat az iratokkal együtt átadta az ügyésznek, ahol rablás és vesztegetés címén indítják meg ellenük az eljárást.

A rendőrség felhívja a közönséget, hogy akitől himzett vagy csak előnyemtatott és féhérnemű loptak el, a nyomozás megkönnyítése végett jelentkezzenek a rendőrség 9. számú szobájában, ahol a felöltött féhérneműket megtekinthetik.

Pótválasztás lesz Miskolcon a demokráta és fajvédő jelölt között

Miskolc, december 8. A miskolci választáson Husza demokráta jelölt 2887, Borbély fajvédő 1682, Tornyai pártonkívüli jelölt pedig 1024 szavazatot kapott. Tekintettel arra, hogy egyetlen jelölt sem kapott abszolút többséget, a demokráta és a fajvédő jelölt között pótválasztásra kerül a sör.

* Bukarestben jól és olcsón étkezni csak az ortodox étteremben (Hotel Princeiar) lehet. Elsőrendű konyha. Nagy éttermek. Gyors kiszolgálás. Figyeljen jól a címre: Restaurant Princeiar, Strada Brezoviana No 1.

Lezajlott a nemzeti párt brassói nagygyűlése

Nem sikerült megoldani a Goldis-affert. Maniu nem ment el a nagygyűlésre

(Brassó, december 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Óriási érdeklődés előzte meg ország-szerte a nemzeti párt Brassóba hirdetett nagygyűlését. A nagygyűlésnek már két héttel ezelőtt kellett volna lezajlania, de akkor elhalasztották december 7-re, abban a reményben, hogy eddig a dátumig békés és végleges megoldást nyer az ominózus Goldis-affer.

A nemzeti párt bányai tagozata néhány nappal ezelőtt gyűlést tartott Temesváron. Ezen a gyűlésen Bocu Sever, a nemzeti párt bányai tagozatának elnöke, bejelentette, hogy a Goldis-affer minden tekintetben elintéztét nyer és az ugynevezett Goldis-frakció tagjai visszatértek a pártfegyelem keretei közé. Bocu Sever kijelentése után a politikai közvélemény érthető érdeklődéssel várta a brassói nagygyűlést. Ez az érdeklődés azonban mindössze két napig tartott, mert a temesvári kongresszus után két nappal Goldis kijelentette az aradi hírlapokról, hogy egyáltalában szó sincsen az ugynevezett Goldis-affer elsimulásáról és ugylszik Bocu többet tud erről az ügyről, mint amennyit igaz Goldisnak ez a kijelentése összezsugorította a brassói nagygyűlés jelentőségét, ami abból is nyilvánvaló, hogy Maniu, akinek az előző elkészített program szerint a Goldissal való kibékülést kellett volna Brassó-

ban proklamálnia, el se ment a nagygyűlésre. A nagygyűlésre óriási paraszttömegek vonultak fel nemcsak Brassó környékéről, hanem a sokkal távolabbi vidékekről is. Így például Fogarasmegyérről zenezsóval és zászlókkal vonultak fel a paraszok a nagygyűlésre.

A gyűlés szószokói Vajda, Stelian Popescu, Mihail Popoviciu, Negruia Jasit tanár, Bogos volt beszarabiai miniszter, Jurculescu, Grosoreanu, Voicu Nitescu és Pop Csicsó István voltak, akik régi módszereik szerint felsorolták a kormány összes bűnét és a kormány azonnali eltávolítását követelték, de most sem mondták meg, hogy kormányt bukttató akciójuk sikerére milyen praktikus megoldási módokat eszeltek ki.

A parasztnak a lelkesedését azonban ez a csupán elméleti harcmodor sem csökkentette. Amikor az egyik bukaresti kiküldött eszelte kezdte a beszédét: „Bukarest eljött Brassóba”, a nagygyűlésen résztvevő parasztnok ezrei így kiáltottak fel:

— Nem Bukarest jött Brassóba, mi fogunk Bukarestbe menni, hogy elkergessük a törvénytíró kormányt.

A nagygyűlést, amely délelőtti féltizenkettőtől délután félögy óráig megszakítás nélkül tartott, emelkedett szellemű bankett zárta be.

Beszélgetés a Palesztinából hazaérkezett Glasner főrabbiával

Kibálgítás a Samuel főkormányzónál. Az Afule körüli harcok

(Cluj-Kolozsvár, december 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma, hétfőn déután érkezett meg palesztinai utjáról Glasner Akiba főrabbi, aki tragikus körülmények között özvegyé lett édesnyja látogatására utazott a Szentföldre. A főrabbi az alkalommal alaposan megtekintette az újjáépítés munkáját is, amiről teljes részletekkel (az erdélyi zsidóság munkájáról külön is) fog beszámolni az Uj Kelet hasábjain.

Az ut fáradalmait nem engedte, hogy ezuttal összefoglaló, nagy vonásokban edasson számot a tapasztalatairól. Egyszerre két nagy érdekességű dologról számolt be munkatársainak: audienciájáról Sir Herbert Samueli kormányzóról és az afulei összeütközésről, amelynek zsidó résztvevői jórésben az erdélyiek kolóniájáról kerültek ki.

Kibálgítás a főkormányzónál

Vasárnap mult egy hete, — mondotta a főrabbi — hogy Sir Herbert Samuelnél meglenthettem. A kormányzó titkára telefonon üzenete, hogy a már régebben jelentkezett De Haas urat, az amerikai Brandeis-csoport Palesztinában járó képviselőjét fogja a kormányzó közvetlen előttem fogadni. Ha nem beszélék angolul folyékonyan, akkor tolmácsot kapok, Isaac Abidi ur személyében.

A figyelmet megköszönve, egy óra mulva már az előszobában üdvözölt a kormányzó személyi titkára, egy tetőtől talpig angol kultúr-ember, akivel eldísárgáltunk, amíg bent az audiencia folyt a hatalmas Brandeis-csoport reprezentánsaival.

Nemsokára megnyílt a magas ajtó külső szárnya és beléptem a hatalmas dolgozószobába. Az ajtónál már várt rám Sir Herbert Samuel, az angol mandatárius hatalom palesztinai kormányzója. Azt hittem, pazar uniformisban fogom látni őt, méltóságának megfelelő külsőségek között, szertartásosan. Ehelyett egy végtelen barátságos, nobilis, egyszerű sötét zakóban öltözött ur fogadott, aki mielőtt a vallásunk által előírt áldóimát elmondhattam volna, melegen kezelt szorított velem és fölkiért íróasztalához, leültetett szemben magával és az áldóima elmondása után nem engedte, hogy üdvözölő beszédet intézzek hozzá, hanem közvetlen beszélgetést kezdett.

Mint Transsylvania fővárosának főrabbija jöttem ide — szóltam — és hozom exellenciának a mi zsidóink hódoló tiszteletét. Ahogy a széjjelszórdottságban élő zsidóság helyzetét ismerem és amit itt Palesztinában láttam, mindig belém rugallta azt az őszinte meggyőződést, hogy az egész galat sötétségében ez az újjáépülő ország az egyetlen világító és boldogító fényssárga. A magam részéről is bámulatomnak

és hódolatomnak adok kifejezést és mélyeséges hála-mnak azért, hogy a kormányzó ur itten működése ezt lehetővé tette.

Sir Herbert Samuel megköszönte elismerő szavaimat és nyomban ráterítette a beszélgetést az erdélyiekre és kolóniákra. Érdeklődött a néhány nap előtt Afule mellett lezajlott összeütközéséről. Megkérdezte, hogy az erdélyi kolonisták közül hányan sebesültek meg, milyen az állapotuk. Fölkhatalmazott, hogy edjam át üdvözlését az erdélyieknek. Majd az elismerés igaz szavaival emlékezett meg megboldogult atyámról, akivel személyesen a Kuk nagyrabbi háza fölavatásán ismerkedett meg, akiről azonban már régen tudta, hogy az újjáépítés értékes harcosa és a zsidó tudomány kimagasló reprezentánsa.

Beszélgetésünk során ismétellen ajánlottam az Erdélyből Palesztinába kivándoroltakat a kormányzó figyelmébe és hangsúlyoztam, hogy ezek az emberek egytől egyig megalapozott egzisztenciát hagytak előbb hazájukban, komoly és dolgos elemek, minden jóindulatot, minden támogatást és bizalmat megérdemelnek. A kormányzó szívesen igért meg támogatását az erdélyi bevándorlók elhelyezése körül.

A körülbelül huszonöt percig tartó audienciáról felejtéketlen benyomásokkal távoztam. Maga tolmácsom — akit ritkán vettem igénybe, mert Sir Herbert Samuel elég jól ért és beszél németül is — mondotta, hogy kevés ilyen szíves audienca vett részt.

Az Afule körüli harcok

Az Afule körüli harcokról Glasner főrabbi ezeket mondotta:

Afule vasuti állomás és nagyobb arab falu, amit amerikai zsidók hosszas tárgyalások után néhány hónap előtt megvásároltak az arab tulajdosoktól. A vétel pár hét előtt perfekt lett, a község vályogháza darabjért, amikben csak kulik lakhatnak és amiket le kell bontani, ha lakályossi akarják őket tenni, ötven fontot adtak. Olyan özszeget, amikre a tulajdosok legmerészebb álmaikban nem gondolhattak. Az amerikaiak Afulet várossá akarják fejleszteni és a határában elterülő földeket buzatermesre is alkalmassá akarják tenni. Az átvétel formasságainak elintézése után — két héttel ezelőtt — Balfariábról és az Afuletól három kilométerre fekvő erdélyi kolóniáról zsidó bérlők kimentek a földekre, hogy a szántást megkezdhessek. Negyvenen voltak, ezek közül erdélyiek harmincan. Kihozták mezőgazdasági eszközeiket és munkába akartak állani.

Hirtelen egy domb mögöl közápor zuhant a zsidókra. Pereek multán fölbukkantak a földek régebbi arab bérlői is, kápával, ásóval, kaszával kezükben. A zsidók nem hátráltak és negyvenen

van elaevezve. Er s hatalmas barokkori építőművészet nacionalis erejét. A az gyermek befogad. Belépve a tő. el élénk. Velencei folyosók márványvart keritének be, szobra áll. Halk a szökőkút meg. Ugy el a nézőket, nek egyik fejezete y mauzoleumszerű költő: Alexandro myai nyugszanak, a fehér márványben hirtelen vese. Gyre őt visszhang r és sárgaszínű, áló ablakokon át jai kilenc kripta szik a nagy por. me is. A templom elejéről származé figyelmet. A csot, melyek közül almaszó frigyládát

zött halad, ami ak, ahol az ódn akítják meg ózisa-

életén vagyunk. végtelen tenger. az európai par. és a Madeira. lő visz. Tizen. háibő-szintűvé vált lesz a hőség. Ez zelebb jutunk az eadon mintegy end, szikrázik a dlnéznek a hűjő. rgalmasan folyik ap egy kis hajó. bb eseményeiről lap címe: "Tele. gfeles fedélzetén viszont az észak. kből táplálkozik. ek üzenetet a ról értesültem, kerül egy szó, sokkal olcsóbb af". Ez a levél állhat s a címe a rádióállomás a mely az első a címzettnek, a aziznegyven

sült tengeren bennünket. Az kácsa egy kis n tizen gyű. vacsoránkat el. an nemsokára dídre hangjai. volna a felet- álló imánkat; énk simán és nap aranyból meg a tenger az ég csillag. te szállana le

tünk. Másnap kintak, kopár. A hatalmas a húzódik le, erőd épület. kanyarodik. tudom meg. nek el Hajónk őt nap mulva s megtörtént. t. Ujra este. k a vizeken. t egy álom, lő egy fehér jők hurrázva veez erőt az azaföld közel. ulva Buznos- tyl János

felvették száz ellen a harcot. Heves összetűzés volt, amely egy óra hosszat tartott. Aktor Nazzaroból már megjelentek az angol renitörök, akik körülvették a harcot és a körből senkit ki nem engedtek. A színtérről három halottat és nyolc súlyosan sebesültet szállítottak el. A halottak mindnyájan arabok voltak. Három zsidó sebesült az erdélyiek közül került ki: Wattenstein, Sámuel és Áron sebesültek úgy meg, hogy huzamosabb orvosi kezelésre szorultak. Sámuel és Áron már felkeltet és csak Wattenstein fekszik.

Meglátogattam őket kint a kolónián. Wattenstein már lázmentes volt és beszélgetésünk elején sietett kijelenteni hogy idejöttét egyáltalában nem bánja és így ebben az állapotban is örül, hogy Palesztina földjén élhet.

A közbiztonsági hatóságok megtették minden intézkedést a munka zavartalan folytatása érdekében és már másnap a zsidók megkezdhetik a szántást munkát. A letartóztatott zsidókat, szám szerint nyolcat, miután kiderült, hogy ők voltak a megtámadottak, szabadlábra helyezték.

Az Országos Zsidó Árvagondozó nagyváradai kongresszusa

Tanoncotthont létesítenek. Megválasztották az új elnökséget

Oradea Mare Nagyvárad, december 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasnap délelőtt fél tíz órakor tartotta meg az Országos Zsidó Árvagondozó Egyesület nagyváradai kongresszusát. A kongresszus iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy a Kereskedelmi Csarnok nagyterem zúfolásig megtelt az ország nagy részéből Nagyváradra érkezett résztvevőkkel. Janovitz Géza elnök nyitotta meg a kongresszust román nyelven, majd magyarul üdvözlő a megjelenteket.

Az elnöki megnyitás után dr. Jordán Sándor szatmári főszóbeli parentálta el megható szavakkal Glasner Mósa és Grünfeld Májor volt központi bizottsági tagokat. Dr. Konrad Béla elnök a nagyváradai kongresszusi hitközség és Nussbaum Sámuel a nagyváradai ortodox hitközség nevében üdvözlő a kongresszust. Fuchs Ede a máramarosszigeti árvagondozó üdvözlő és tolmácsolja és rövid beszéd keretében rá utasít az együttműködés szükségességére. Schwartz Miksa főtitkár részletes jelentésben számolt be az eddigi tevékenységről és vázolja azokat a feladatokat, amelyeket az Árvagondozó Egyesületnek a jövőben meg kell oldania.

Ezután dr. Kékeméti Lipót főrabbi emelkedett színpadra. Az egész közönséget magával ragadó lendületes beszédében eszterlázi Árvagondozó jelentőségét, melyet bibliai hasonlatokkal magyarázott. A jövő feladatairól beszéve kifejtette, hogy a Joint visszavonulása esetén továbbra is a jelenlegi méretekben kell hogy segítsék az árvákat az ország társadalmában. Gombos Benő javasolja, hogy a konferencia jegyzőkönyvi köszönetet mondjon Schwartz Miksa főtitkárnak és dr. Leitner Fülöpnek fáradságtalan munkásságuk elismeréséért. Dr. Krausz József díszszentmártoni főrabbi hasonló szavakkal zárta a kongresszust.

szédben fejté ki az árvagyógy fontosságát. Hangsúlyozza, hogy a központi bizottság tömörülésére van szükség, hogy az akciókat minél eredményesebbé lehessen tenni. Dr. Schönfeld Lázár nagyváradi főrabbi azon nézetének ad kifejezést, hogy az árvákat előbb kenyérkereset-hoz kell juttatni, mert csak azután lehet nagyobb intézményekről, nevezetesen tanoncotthontól, és más nevelő intézmények létesítéséről beszélni. Dr. Lévai Béla javaslatára a kongresszus táviratban üdvözli a Joint vezetőségét. Schwartz főtitkár reflektál a felszólalásokra. Dr. Bárdos Imre javaslatára megadják a vezetőség felmentvénnyét, ezzel véget ért a kongresszus délelőtti ülése.

A délutáni ülésen, amely négy órakor vette kezdetét Hirsch Jakab nagyváradi elnök javaslatára, Gombos hozzászólása után kimondta a kongresszus, hogy bizottságot küld ki egy árvagondozó tanoncotthon tervének tanulmányozására a Poale Cadek bevonásával. Az otthont a hitközségek szubvenciójával és különböző társadalmi szíjtjések után fogják fenntartani. Schönfeld Lázár főrabbi javasolja, hogy az otthontban ne csak árvák nyerjenek elhelyezést, hanem szegény családok gyermekei is. Jakobi Mózes javaslatot terjeszt elő a központi bizottság fenntartására a Joint visszavonulása esetén. Dr. Kohányi Rezső a nagyváradai csoport jövő feladatairól tartott beszédet. Mandel Béla, Schwartz Miksa, Gombos Benő, Richter Mór és Schwartz Lázár felszólalása után az új vezetőség megválasztására tértek át, amelyet eredményes holnap szünetben fogjuk közölni. A nagyüzemben sikerült kongresszust, amelyen 16 helyi csoport képviselője 86 tag vett részt, este háromnegyed 8 órakor dr. Jordán Sándor főrabbi zárta be magasszárnyalású beszédével.

Hetvenezer erdélyi rokkant tragédiája

45 lej, melyből élni és hinni kell. Az agrárbizottságok felosztották a rokkantföldeket. A kolduló rokkantsereg

(Cluj Kolozsvár, december 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt a Fogaras melletti Alsó-Vna faluból hét legény indult utamak Kolozsvár felé. Hétven szegények együtt alig tettek ki egy embert: háromnak mind a két lába, kettőnek karja hiányzott, egy vak volt, egy pedig vándorogva-lhégve vonszolta előre a repedezett manókra paralizált testének tragikumát. Beverték magukat egy fűtlen, törött ablaku hamadosztályu kocsi és csendesen meghuzódtak egy szögletben.

A vonat némi késéssel futott Kolozsvár felé, de a legények türelmessel gubbaszkodnak a sarokban, Apsidánál három leszállt közülük. De alig hogy néhány lépést tettek, megindult a vonat. A két lábatlan gyorsan vissza-kacsázott a vagonba, de a paralizált testük már csak a korlátot foghatta meg, nem volt annyira ereje, hogy gémberedett lábait feleözszakolja a lépcsőkre és mire a vonat még egyszer megállt, a szerencsétlen rokkant véres, halott csontként csúngott az ütközők között.

A hat rokkant pedig, beérvén Kolozsvárra, elsántikált a Bocsbay-terre, ahol a hadinyomorékok egyesülete van. Dr. Triff, az elnök, bizonyára jó szívvel és jóakarattal fogadta őket, akik rongyos és reménybeli néhány száz lejért Fogarásból Kolozsvárig keomeregtek föl. De vajjon mit segíthet az az egyesület, amelyet nem segít senki sem: sem állam, sem társadalom, sem egyház? Legfeljebb hozott fillérek és gazdagon csillogó ígéretek vannak a tarsolyában. A hat rokkant éjszakára kinmaradt a pályá-

udvaron, nem igen volt mitt enniök, inniök és a paralizált testü bizonnal boldogabb volt nálunknál.

Lehet, hogy ez nem több mint hét rokkant szomorú története, de bizonyos, hogy ez a történet kórkép és szimbólum is. Hetvenezer erdélyi rokkant sorsának szimbóluma.

A nyugati államokban, Franciaországban, Angliában, Olaszországban, sőt Németországban is a rokkantokról való gondoskodás

magától értetődő és elsőrendű közhitelességet jelent. Az antantállamokban hitványan felépített rokkant telepek vannak s az állam azokat, akik elvesztették testi épégüket és ezzel az életben való lehetőségüket, családjukkal együtt örökjogú földbirtokkkal kárpótolja. Ezek a kicsiny gazdaságok szövetkezeti alapon negyirtokkák tömörülnek és így lesznek a rokkantak kibirtokosok egy őrési birtokon.

Romániában a rokkantokról való gondoskodásnak alig van nyoma. Van ugyan rokkant-törvény és vannak tehetetlen egyesületek, de az csak arra jó, hogy egy becsületes, igazi elátásra irányuló minden reményt alapjában fojtsa el. Mert ahol csak hel zeti kényeztetés az éhezés, ott még dukkalódhatnak a szegények a jólétől, de ahol a nyomor intézmény, nincs semmiféle segítség.

Romániában körülbelül 120 ezer hadrokkant van. Ezek közül 70 ezer, tehát több mint 60 százalék Erdélyre esik. Ez a hetvenezer rokkant legtöbbször teljesen vagy nagyrészt erősen munkaképtelen ember, 45 lej nyugdíjat kap havonta.

Természetesen a törvény megalkotói is tisztában voltak azzal, hogy 45 lej még egy napra is kevés és egy hasonló nyugdíjzabályzatot nem mertek volna különböző pótlások és kiegészítések nélkül tétő alá hozni. Megalkották tehát a rokkanttelepet: nyugati mintára szövetkezettekbe tömörült kisbirtokokat.

Am alig melegek meg a kezetlenek és lábaitlanok az új családi tűzhely közelében, máris jött az agrárbizottság, mely nem respektálta a rokkantak telepítvényi jogait és az új birtokokat elvonta az agrártörvény. Öt hat rokkanttelep hullott szerte egy két hónap alatt és 20-30 ezer ember lett máról-holnapra koldus, aki kéri is csak tőle b n kénhet, mert hiszen hivatalosan az állam tartja el őket: 45 lejből havonta.

Rokkanti, aki koldul az egyesülete előtt

A háború áldozatai azonban kisigényűek. Noha már azzal is megelégednének, ha az állam közömbös volna irányukban. De a közömböség, mely ezuttal jöttetnek számítana, csak akkor felsőbb tulajdonság ha nincs szükség rája. Így tehát a rokkantak törekvése segítség helyett gáncsolással találkozhat. Egy erős, szervezett rokkanttömörítés nem államédek. Jobb szétbonlasztani, szerteoszorni őket. Megakadályozzák tehát társadalmi megmozdulásukat.

Jóteknony akciókat nem bírnak lebonyolítani, engedélyeket nehezebben kapnak meg mint mások és a társadalom, amelyet könnyekig meg tud indítani egy véletlen balsors, behuny szemmel balad el a rokkantak tízezres tömegének tragédiája mellett.

Száz lej kap havonta az, aki teljesen vak, vagy kezét, lábát sem tudja mozgatni és nagyvont lejt az, aki, miként a paralizált testü vándor, csak arra jó, hogy véresen összetörve ott maradjon az ütközők között. Erdély hetvenezer főnyi rokkant serege szintén egy őrési, paralizált testü holduzosztály, mely ott csúng az utolsó évtized vonatának ütközői között, olyan összetört, hogy segítségért sem tud kiáltani és akik látják tragédiáját, nem szánják meg annyira, hogy bannapsák feléje kezeket. És ezért, hogy a bicogó rokkantok éhezzen, rongyosan kénytelenek még ott is fillérekért koldulni, ahol minden igazság szerint aranyokat kéne kapniok: a saját egyesületek előtt. (m. i.)

Férfi raglán . . lej 2650
Férfi öltöny . . lej 2400
Férfi nadrág . . lej 850

Rador No 4132

Katz & Mendel

Cluj, Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . lej 2650
Férfi öltöny . . lej 2400
Férfi nadrág . . lej 850

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bányászati kisdoboz napilapja... Szerkesztők: Szakalay János és dr. Marton Ernő.

A belgrádi amerikai konzul szerelmi drámája

Agyonlőtte barátját, egy litván egyetemi hallgatót (Belgrád, dec. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szerb főváros diplomáciai körít veres szerelmi drámája foglalkoztatja, amelynek a belgrádi amerikai konzul a hőse.

A konzul nemrégiben még a litvániai Kovno-ban teljesített diplomáciai szolgálatot és onnan helyetértévé a washingtoni külügyminiszterum rendeltére Belgrádba. A fiatal diplomata előző állomáshelyén meismekedet egy festésben szép urisánnal, Supan Mária huszonegyesztendő egyetemi hallgatóval, a barátja lett és amikor a konzul Jugoszláviába helyezték át, ide is követte Danton Belgrádban a Bircaninova-utca 6. számú házában berült magának kecskaszobát, amelybe behelyezte vele barátját is, aki a házban élte mint a felesége szerepelt.

A fiatal lány, aki szerelme miatt már otthon is összeutkozásba került családjával, egyre-másra kapta hazulról a leveleket, amelyekben szemre láthatóan tettek neki szökése miatt Supan Mária megmutatta ezeket a leveleket Dantonnak és többször felidőltette a konzult arról, hogy vegye őt feleségül. Danton erre nem volt hajlandó, de a lány állandóan hitegette. Csütörtökön a korábbi érában a lány újól megismételte kívánságát, azonban a diplomata ezúttal is tagadó választ adott. Hangos szóváltás heletkezett közöttük, amelyet gyors egymásutánban több dörménés követett.

Az anyira megállapítható, az történt, hogy a lány — mikor Danton kijelentette előtte hogy nem fogja feleségül venni — revolvert rántott elő és kétszer egymásután rálőtt a konzulra, akit súlyosan megsebesített. Dantonnak maradt annyi ereje, hogy rávetette magát szeretőjére, birkózni kezdett vele és hosszas küzdelem után kiszavarta a lány kezéből a revolvert. A fegyver cővét azután Supan Mária felé fordította, csúzott és négy revolverlövést adott le gyors egymásutánban a fiatalra. Több golyó nem volt a fegyverben. A konzulnak mind a négy lövése talált a kétél közlök — mint a rendőri vizsgálat utóbb megállapította — találatos volt.

A konzul a gyilkosság előtérzése után eszméletlenül összeesett és a házbeliek, amikor behatoltak a szobába, ajkán találák a földön. Nyomban hozzálátták a közeli Vrechar-színházban; állapota életveszélyes Supan Mária holttestét a bonctani intézetbe szállították.

A szerelmi dráma híre gyorsan elterjedt a szerb fővárosban és különösen a külföldi diplomaták körében keltett nagy feltűnést. Az amerikai követ-ség titkáról igyekezett az esetet és délután hat órákor, amikor már mindenki tudott Belgrádban a tragédiáról, a követségen kijelentették az ott érdeklődő újságírók előtt, hogy hivatalosan semmit sem tudnak az ügyről.

Weizmann Chaim Bécsbe érkezik. Bécsből jelentik: A hónap végén a német birodalmi Wismbadenben konferenciát tartanak, amelyen részt vesz a cionista szervezet elnöke, dr. Chaim Weizmann is. Január közepén Csehszlovákiában Keren Hajneszód gyűlést tartanak, amelyhez való részvételét Chaim Weizmann bejelentette. A cionista vezetők kijelentette, hogy a német birodalmi cionista tanácskozás után Bécsbe érkezik. Az osztrák cionisták országos komitéja már megtett minden előkészületet arra, hogy Weizmannat méltón fogadják.

A hisantant újságíróinak kongresszusa. Prágából jelentik: A prágai wintavásár vezetője felvetette azt a tervet, hogy az 1925-ben megtartandó tizedik jubileumi wintavásár alkalmával kongresszusra hívják meg Prágába a hisantant államainak újságíróit. A csehszlovák újságírószervezet a tervet magáévá tette és annak megvalósítása végett érintkezésbe lépett a jugoszláv és román újságíró egyesületekkel.

Veszélyben a bécsi emigránsok tartózkodási engedélye. Bécsből jelentik: A bécsi emigráció körében néhány nap óta nagy riadalom uralkodik. Az a hír van elterjedve, hogy Waber dr., a reakciós érzelmeiről ismert új alkancalláriszassággyminiszter revízió alá akarja venni a Bécsbe menekült magyar emigránsok tartózkodási engedélyeit és a magyar hatóságok kiadási kérelmeit, amelyek teljesítést Ausztria mindaddig megtagadta. A hír elterjedésére az szolgáltatók okot, hogy a magyar bíróságok egy négy év óta Bécsben élő fémunkrás kiadatását kérték, aki 1919 március 22-én, tehát a proletárdiktatúra kiháltásának második napján kifosztott egy üzletet és több ruhadarabot vitt el onnan. A magyar hatóságok megkeresése folytán Waber dr. az eddigi gyakorlattal ellentétben nyomban elrendelte a kommunista emigráns letartóztatását és már Hegyes-halomnál át akarták adni a magyar határrendőrségnek. Egyik bécsi ügyvéd intervenciójára azonban a kiadatás végrehajtása egyelőre elmaradt, mivel az ügyvéd kifogásolta, hogy a magyar munkás kiballgatása alkalmával nem vették igénybe a hites magyar tolmácsot, holott a körözött emigráns nem tud jól nemetül. Valószínű az is, hogy az emigránsok megkeresésére a szociáldemokraták párisi szösztrák parlamentben is tiltakozni fog Waber terve ellen.

Millerand örökösödési pöre egy öngyilkos francia vénkisasszony hagyatékáért. Parisból jelentik: Bonyolult örökösödési pórt tárgyal most a párisi bíróság. Az örökösödési pör egy paraszt származású dug-zsug öreg nő, Soubegrá kisasszony, aki 1920 szeptemberében öngyilkosságot követett el. Bucuzolevelben szét írta, hogy Vichy fürdőhelyen megismerkedett egy elegáns urral, aki elcsavarta a fejét és végül ellopta milliókat érő ékszereit, — ez a családás kergette a halálba. A drágaságokon kívül azonban milliókra menő vagyona volt, főleg ingatlanokban és földrészekben. Millerand t nevezte ki, mert háláját akarta kifejezni iránta a nagy szolgálatokért és a védelemért, amelyben részessítette. Kétmillió frank készpénzt hagyott hátra Soubegrá kisasszony, ennek felét jótékony intézményeknek, másik felét testvéreinek és rokonainak szánta. A család, amely még most is paraszt sorban van, megáradta a végrendeletet és a pör, mely régen folyik, most érat meg az ítéltre. Millerand ügyvédje volt Soubegrá kisasszonynak halála napjáig.

Egy új német találmány: a „Rotor“ hajó síncere. Berlinből jelentik: Flettner mernök Kielben mintegy 500 bel- és külföldi szakértő előtt bemutatva korszerűs találmányát, a Rotor-hajót, a Bucuzat, amely alig ötven méter hosszú és kilenc méter széles, tehát nem vehette föl a külföldi vándorokat mind a fedélzetre, csupán a legveszesebb idegen szakértőket és néhány hírspírók. A messze földről jött közönség a kieli fjordok partvidékéről nézte a történelmi nevezetességű kísérletet, a kiváltságosokból egy ócsányjóró nagy hajón kimentek a világtörőnyig, hogy a Buckau kísérletezését jobban láthassák. A széljárás nem kedvezett az első utnak, mert a sebesség csak három és fél méter volt másodpercenként, de az csak azért nem volt kedvezőnek mondható, mert a kikusnak így nem isapórált a Rotor hajó síncé, de a szakértőnek annál inkább. A Buckau mintegy három csomónyi sebességet ért el ilyen gyönges szél mellett, amely arra sem elég, hogy a vitorláját előbbre vigye, mert nem duzsasztja meg a vitorláját. Egy nagyon érdekes utasa is volt a Bucku-nak ezen az első hivatalos útján, nevezetesen König szolgálatnokiváli tengerészkapitány, aki azzal tette nevére emlékeztetés, hogy a világháboruban ő kormányozta át a hatalmas kereskedelmi tenger-alattjáró naszdót Ameriába és onnan nyersanyagokat hozott. König kapitány, mint a többi szakértő is, Flettner találmányát nyert ügynek és diadalnak tartja s lelkesedve mondta, hogy a Rotor új korszást nyit meg a hajózás terén. Készségtelen, hogy a találmány tökéletesítésére szorul de a külföldi szakértők is elismerték, hogy Flettner Rotor hajója a gyakorlatban máris bevált.

Szombaton hirdetik ki az ítéletet a bombapörben. Budapestről jelentik: A Márffy-pör tárgyalása során teljesen befejezték a bizonyító eljárását. A törvényszék úgy határozott, hogy az ítéletet szombaton hirdeti ki. Az ítélet kihirdetése elől fesszűt figyelemmel tekint a főváros közvéleménye.

Bukarestben jól és olcsón étkezni csak az ort. 75 étteremben (Hotel Princiar) lehet. Elsőrendű konyha. Nagy éttermek. Gyors kiszolgálás. Figyeljen jól a címre: Restaurant Princiar, Strada Brezovianu No 1.

A belgrádi egyetemi zavarok. Jelen-tettük már, hogy a belgrádi egyetem véres zavar-gások színhelye volt. A zavargások kitörésének közvetlen oka az volt, hogy a kormány Masala és Polica köztársasági érzelmi tanárokat nyugdíjba kültte. Az egyetemi hallgatók tiltakozó gyűlést tartottak az egyetem aulájában és ennek során előbb szerb demokrata szónokok követelték a két professzor visszahelyezését, majd két kommunista tartott beszédet, akik Szovjetországot éljenzet-tek. A hallgatóság közül valaki izgatottan kobz-kialtotta, hogy május 29-ike (Sándor király meg-nyilkolásának napj) meg fog ismétlődni, ha a zavarok-ágot folytatják. A gyűlés négynapos sztrájkot határozott el, hogy ezzel is demonstrálják a két republiánus tanár mellett a szolidaritásukat. A gyűlés végén a résztvevők az egyetem rektorá-hoz készáltak menni, hogy ányujtsák neki a gyű-lés tiltakozó határozatát. A közben odarendelt csendőrség azonban a diákokat visszaszorította az egyetem épületébe. A felzúgott ifjuság át akarta törni a csendőrkordont és eköben véres össze-tűzésre került sor. Tíz diák és öt csendőr meg-sebesült, közöttük többen súlyosan. Egy diák álli-tólég esőtűzésbe már bele is halt. A diákok közül tizet letartóztattak. Az összehúkozás után az egye-tem tájéka a rendőrség elzárta az utakat.

Eljegyzés. Rottmann Eszti Hateg és Hirsch Miksa Péterossal jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

A galaci kereskedelmi kamara az Euró-pai Dunabizottság feloszlását kívánja. Ga-lacból jelentik: A galaci kereskedelmi és ipar-kamara a minap igen nyújtottágyt ültet tar-tott, amelyen az európai Dunabizottság felülnst keltő állásfoglalása került szóba, amellyel indirekt módon felemelte a Danacatorna hűjzási díjje-telét. Az érdekelt körök amitt attól tartanak, hogy a hajók egészen el fogják kerülni Galac és Braila kikötőket s más utat választanak, előnyben része-sítvén a román kikötők helyett talán éppen Orosz-országot.

Orvosi hír. Dr. Lőrincz Sándor bőrgyógyász párisi utjáról hazérkezett, rendelését bír és nem-betegek részér Str. Jorga (volt Jókai) 4. szám alatt (bejárat Kötő u. 1.) dél-ölt 11—1 ig és dé-lután 3—5 ig újból megkezdí.

Purgo felülmulhatatlan hatású biztos gyógy-szer.

Hölgyek figyelmébe! Bauch Ernő ületébe megérkeztek a legjobb minőségű gobelin, kelim, szunék, perzsa és Hadebo kézimunkák és hozzá-velő anyagok. Kíváratra minden munkát meg-kezdünk.

Nagykarácsonyi vásár mélyen leszállított árakkal BLATT Piața Unirei 13. 1 pár kötött női harisnya ... Lej 25 1 pár flohr harisnya ... 53 6 pár női harisnya minden színben ... 145 6 pár férfi zokni minden színben ... 145 6 pár kötött férfi zokni divatszínekben 198 1 pár női muszlin harisnya ... 69 1 pár női cerna harisnya ... 98 1 pár cerna fatyol harisnya ... 90 1 pár selyem harisnya, színekben ... 172 1 drb gyapju sall ... 115 1 drb himalája sall ... 140 1 drb női divatsapka ... 120 1 pár téli keztyű, női és férfi ... 55 G. ermek reformnadrág ... 65 Női reformnadrág ... 96 1 drb női kötött kabát ... 440 1 drb divatmellény ... 550 1 drb divatmellény selyemmel ... 665 1 drb női gyapju ruha divatszínekben ... 595 A karácsonyi vásár alkalmából az összes raktáron levő árak mélyen leszállított árakban lesznek kiárusítva Blatt harisnyái a legjobbak

rendű közkötelességet... Van ugyan rokkant-... 120 ezer had'rok... 70 ezer, tehát több... re esik. Ez a hetven-... jessen vagy nagvobb-... elen ember, 45 lej... megalkotói is tísz-... 45 lej még egy napra... ó nyugdíjzabályzatot... ózó pótlások és ki-... hozni. Megalkották... nyugati mintára sz-... biratkokat... meg a kezletlenség és... tüzhely közelében... ag, mely nem respak-... ényí jogait és az új... agrártörvény. Ó hat... e egy két hónap alatt... máriól-holnapra kol-... to b n késhet, mert... m tartja el öket: 45... az egyesülete előtt... ban hisigénytek. Naha... z, ha az állam közöm-... a közömbösség, mely... csak akkor felsőbb... g rája. Így tehát a... g helyett gáncsolással... zett rokkanttómörülés... olasztáni, szerteszmóri... t társadalmi megmoz-... birnak lebonyolítani... onak meg mint mások... nyekig meg tud ind-... ebonyt szemmel balá... tömegének tragédiája... sz, aki teljesen vak,... mozgatni és nagyvenőt... alizált testű vándor... szetörve ott maradjon... hetvenezer főnyi rok-... ási, paralizált testű... úng az utolsó évtized... yan összetört, hogy... és akik látják tra-... g annyira, hogy bé-... ezért, hogy a biogé... karytelmek még ott... minden igazság ese-... a saját a yesületük... (m. i.)

Nyomd meg a gombot,
Fogmosáshoz használj Farmodontot.

Utol- érhetően olcsó

árakért szeresheti be karácsonyi
szükségleteit — női és férfi

**szövetek,
selymek,
vászon
és mosóárúkban**

Heller, Weisz & Molnár

divatruházában — Cluj-Kolozsvár,
Calea Regele Ferdinand No 6.

Nagy, olcsó karácsonyi maradékvásár

HASZNAJON
CSAK
DURA
ELEMÉKET!

**VELMA
SUCHARD**
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

Megnyilt a „CEYLON”
kávés és tea behozatali irodát. Str. Matei (volt
Mátyás kir.-u. és Főter sarok). Állandó friss
pörkölés. Szombaton zárva. R. Mese 4163

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

A legutóbbi kongresszus óta rosszabbodott a közgazdasági helyzet. A kormány nem hono-
ratja a kamarák javaslatait. Az árumintavásár eredménye

(Cluj Kolozsvár, december 8. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Vasárnap dél-lőtt zajlott le nagy
érdeklődés mellett a kolozsvári kereskedelmi és
iparkamara ezévi rendes közgyűlése. A kamara
tagjain kívül a közgyűlésen megjelentek kü-
lönöző gazdasági egyesületek és a Sztául No-
gustoreso bizottság is. N gránit elnök 10
óráskor nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözli a
megjelenteket, azután megteszi elnöki bejelen-
tést.

Egy év eredménye

Terjedelmes beszédben foglalkozik a ka-
marai kerület közgazdasági helyzetével. Sajná-
lattal állapítja meg, hogy a legutóbbi kongressz-
us óta rosszabbodott a helyzet. Ennek oka,
hogy a lakosság számához mérten, a háboru
előtti arányokhoz képest, kevés a bankj-gy-
forgalom. A rendkívüli beruházások, amelye-
ket főleg a nagyipar eszközölt, a gyanus va-
laspekulációk által külföldre juttatott na-
gyobb mennyiségű lejt, a helynyújtástól való
idegenkedés, a pénzügyi kormány deficiens po-
litikája következtében állott hitelmegszorítá-
sok, a csekk- és kliring-forgalom hiánya és a
kormány bizonytalan kiviteli politikája. Ezek a
gazdasági bajok nagy rombolást idéztek elő a
kereskedelem és ipar életében, amely kifejezre
jut a folyton szaporodó kényszerezésegek
számában, a nagy- és kisipar katasztrófális pa-
rázában. Mindezekhez a bajokhoz még hozzá-
járul az új adótörvények és szerződésnélküli al-
kalmazás, amely végül is maga után vonja
his egzisztenciák teljes bukását.

Sajnálattal állapítja meg, hogy a kormány
nem tartott elég érdeklődést a kamarák javas-
latai iránt, mert megtörténik, hogy a felter-
jeztett memorandumok néha éveken keresztül
feküsznek valamelyik íróasztal fiókjában anél-
kül, hogy elintézték nyernének.

Ezután részletesen beszámol a legutóbbi
közgyűlés titáni kamarai működéséről. Bejelenti,
hogy az eddigi akciók alapján minden remény
megvan arra, hogy a vám és szállítási infor-
mációs iroda már jövő év elején megkezdheti
munkáját. A lucerna és lóheremag exportjá-
nak monopolizálása fel lett függesztve és egye-
lőre a termények exportját január 15-ikéig
engedélyezte a kormány. Siker remélhető a dió
vámjának csökkentése iránti akciótól is. A
otdönkhivüli kényszerezési eljárásról szóló
rendelet módosítását a kamara egy jól megin-
dokolt előterjesztésben kérte a igazságügy-
minisztertől az 1915. évi 4070 M. E. számú
rendelet módosítását. Több akció imertatése
után a közgyűlés tudomásul vette az elnöki
jelentést.

Ügyforgalmi jelentés

Dr. Kis Béla titkár tette meg az ügyfor-
galmi jelentést. Az 1925 évi költségvetés is-
mertetése és indoklása után az országos áru-
mintavásár eredményéről számolt be. Ebből a

jelentésből kitérünk, hogy az árumintavásáron
311 cég vett részt és pedig 154 nagyipari üzem,
71 kisipari, 61 házi és iparművészeti és 25
gazdasági üzem. A vásárt belépőjeggyel 78 200
személy látogatta meg és a szabadjeggyel látó-
gatók a hivatalos személyekkel együtt a látó-
gatók száma százezerre becsülhető. A jelentés-
ből ugyan csak megállapítható, hogy a kolozsvári
árumintavásár úgy alakult, mint anyagi téka-
tetben a legnagyobb mértékben sikerült.

A gyakorlati kereskedelmi iskola, a létesít-
endő tanoncotthon és a kolozsvári vámszabadrak-
raktár ügyeit ismertették azután. A vámszabadrak-
raktár felállítása érdekében követeli a köz-
gyűlés, hogy a kormány a Kolozsvárt felállít-
tandó és a kereskedelmi és iparkamara ellen-
őrzése mellett működő vámszabadraktár felállít-
ását engedélyezze. E követelés demonstrálá-
sá végett monstre d-putácót küldenek a kormány-
hoz, hogy a kormány előtt a közgyűlés állá-
spontját ismertesse.

Több hozzászólás után a közgyűlés elfogadta
a kamara javaslatait és helyben hagyta a jövő-
évi költségvetést.

A mai valutapiac

A mai napon ellanyhult a devizapiac. A keres-
let alábbhagyott és üzletkötések csak kis mértékben
fordultak elő a következő árfolyamokon: Osztrák
korona 358—362, magyar korona 375—380 cseh
korona 5 95—6 00, francia frank 11 73—11 80,
svájci frank 89 50—89 60, dollár 195 00—198 00,
angol font 938—941, olasz lira 8 70—8 75.

Valutapiac december 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1100, Berlin —
London 955, Newyork 203 00, Róma 885 00, Zürich
39 55, Bécs 29 00, Prága 610, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740,—, márká-
46 00, leva 135, török lira 103, font sterling 810,
francia frank 10 80, svájci frank 87 00, olasz lira-
860, drachma 340, dinár 275,—, dollár 198 00,
lengyel marka 36 00, osztrák korona 28 00, magyar
korona 24 00, cseh korona 580.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123 00—123 00,
Amsterdam 209 00—209 05, Newyork 516 50—
516 25, London 2419 50—2424 00, Páris 2807 50—
2810 00, Milánó 2240 00—2238 00, Prága
1555 00—1559 25, Budapest 69 50—69 75, Belgrád
785 00—760 00, Bukarest 252 50—250 00, Varsó
99 50—99 50, Bécs 72 75—72 50.

Párisi tőzsde: Bukarest 905, Zürich 356 50.

¶ Eitiltották a romániai korpa kivitelt.
Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter ren-
deletet adott ki a korpaivitel betiltásáról. A
rendeletet a kivitelnél előforduló gyakori
csalásokkal okolják meg. Kiviteit eután csak
azon esetben engedélyeznek, ha az exportőr a
kivitelre kerülő korpát előzetesen a pénzügy-
minisztériumhoz beutattja.

A legjobb minőségű

tejcokoládé

minden üzletben kapható

Fajták: Chocolat au lait, Bosphora, Mocca, továbbá Bitter, Sec.

Csakis minőségkedvelőknek

Modern csomagolás

Csakis minőségkedvelőknek

KANDIA felírás garantálja a minőséget

Modern ruhafestés, tisztítás CINK-nél, CLUJ

Lloyd
3022.

Divatos nőkabátok végleges kiárusítása mélyen
leszállított, minden elfogadható áron.

URANIA áruház

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34.
Urania-mozival szemben. Sirecco 108

Értesítjük tisztelt
vevőinket, hogy

bőrületünket

magnagyobbítva, Piata Mihai Viteazul 13 sz. alól 16. sz. alá helyeztük át. Raktáron tar-
tunk kül- és helyi bőreket és talpakat a legolcsóbb napi áron. Szíves pártfogást kér Grünfeld és Rosenber-

Her
vonnánk egy
va
Eladunk 4
PROM

gyűlése

nem hono- mintavásáron... 78 200... A jelentés...

ülési elfogadta... 11 75-10 88... 198 00... 0-8 75.

0, Berlin... 885 00, Zürich... 740-... 28 00, magyar... 23 00-123 00...

orpa kivitelét... 23 00-123 00... 23 00, magyar...

pható

Lloyd 3022... dinand 34... at. Raktáron tar...

A cukorrépatermelők marosvásárhelyi gyűlése. Marosvásárhelyről jelentik: A cukorrépatermelők szövetségének végrehajtóbizottsága Lázár Simon elnökleite alatt ülést tartott Marosvásárhelyen. A bizottság tagjai a november 20-i nagygyűlés óta bejárták a cukorrépatermelő községeket és az ott szerzett tapasztalatokról tettek jelentést. Megállapították, hogy a termelők az alacsonyra maximált répbaváltsási árak miatt nagyon elégedetlenek. Csaknem minden község termelői szövetsége táviratilag is kifejezték adott Constantinescu ipari és kereskedelemügyi miniszter előtt a termelők sérelmeiről. A termelők ezrei írásbeli kötelezettséget vállaltak arra vonatkozólag, hogy addig a jövő évi szerződéseket nem írják alá, míg erre a szövetség központjából utasítást nem kapnak. A szövetség az aláírt nyilatkozatokat a tárgyalások eredményének közlése alkalmával visszaküldte a termelőknek. Az érdekek fokozottabb védelme céljából kimondták, hogy a szervezkedést tovább folytatják. Majd megvitatták a jövő évi szerződés szövegén eszközölendő módosításokat elhatározták, hogy a végrehajtó bizottság minden egyes tagját felkéri, hogy a szervezkedésben legyenek a szövetség segítségére és az eredményről egy január hó folyamán Marosvásárhelyen megtartandó újabb ülésen fognak beszámolni.

Marosvásárhelyen szövetkezet garantálja a kisipari hitelt. Marosvásárhelyről jelentik: Az iparügyi hitel keresztülvétele tárgyában tegnapelőtt a kereskedelmi és iparkamrában munkaadói szakcsoportok delegáltjainak részvételével gyűlést tartottak. Hosszas tárgyalás és az iktatóanyagok részletes megvitatása után az a nézet alakult ki, hogy a kisiparosok nem vesznek fel kisipari bankkölcsönt, hanem az ipartársulattal együtt egy szövetkezetet alkotva garantálják a kölcsönben részesítendő tagok hitelképességét. Ezen az alapon a szakcsoportok elnökei magukkal a szakcsoportok tagjaival akarnak megegyezésre jutni és akkor köntenek a kölcsönügy megszavaztatása tárgyában.

A mezőgazdasági kamarák új törvénytervezete. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi miniszter bizottságot nevezett ki, melynek feladata a mezőgazdasági kamarák létesítéséről szóló új törvénytervezet előkészítése. A bizottság G. Ciprian földművelésügyi h. államtitkár elnökleite alatt működik.

Huszerer vagon burgonya vár exportra Magyarországon. Budapestről jelentik: Magyarország ezúttal burgonyatermése mintegy 200 ezer vagonot tesz ki, amelyből a belválságleton felül körülbelül még 20 ezer vagon jut export célra. Az export azonban igen nehezen megy, ami a lengyel és cseh burgonya versenysére vezethető vissza. Nehogy a burgonya a beállott tél miatt a kereskedők nyakán maradjon, újabbán a magyar burgonyát külföldön olcsóbban kínálják, mint magában Magyarországon.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉVI MŰSORA
Kedd: Orpheus a pokolban (Operetterapriz, új átlokozásban, új rendezéssel s új szereposztással, Premierehelyekkel, Premiere bérlet 23 szám, Sorozat 162)
Szombat: Orpheus a pokolban (Rendezés helyekkel, Napi bérlet 41 szám A, sorozat 163)
Csütörtök: Orpheus a pokolban (Szendes helyekkel, Napi bérlet 42 szám B, sorozat 164)
Péntek: Az üvegipó (Újdonság először, premierehelyekkel, premierebérlet 24 szám, sorozat 165)

Tessitori Nóra estélye. Az ihletett lelki előadóművésznő szerdai estélye iránt a közönség körében a legintenzívebb érdeklődés nyilvánult meg. Előreláthatóan a legszebb, leghangulatosabb eseménye lesz az évadaak Tessitori Nóra estélye, amelyen a művésznő évszázadaival ezülett daloló magyar regősök íráját fogja megszólaltatni. Az estélyt Aprily Lajos irodalmi előadása vezeti be. Jegyek Lapagenál válthatók. Az estély kezdete pontosan fél kilenckor. Előadás alatt az ajtó zárva lesznek.

Hengerszéket
vannék egy kettős sima és egy kettős törötöt, vasszekrényes rugónyomással.
Eladunk 4 és 5 méteres jó hasábszítákat
PROMETHEUS bánya - Oradea

SPORT

Vidéki eredmények

Nagyvárad. A nagyvárad kerület utolsó fordulója igen gyenge sportot eredményezett. A sáros, csuszós pályán lefolyt mérkőzések közül meglepetés a Bihorul győzelme az Egyetértés fölött, amellyel a NAC-cal egyenlő pontszámmal a bajnoki tabella élére került. NAC-Sámson 1:0, Bihorul-Egyetértés 1:0, Törkvés ifj.-NAC ifj. 1:1. A Sámson meglepően állotta a küzdelmet és kis szerencsével könnyen győzhetett volna.

Temesvár. Kínizsi-TAC 1:1 (1:0). Biró Danciu. Egyenlő ellenfelek változatos és heves küzdelme, melyet a rossz időjárás dacára nagy közönség nézett végig. TAC-támadással kezdődik a játék, majd a bajnokcsapat veszi át a szót és már a 10. percben Kúlanovics révén gólt ér el.

A 17 ik percben Karschek (TAC) kiszökik, Rittler a labdát leveszi a lábáról, előző rástartol, miközben a kapus bejött a labdát. A bírő azonban a gólt nem itéli meg és büntetőrúgást itéli a TAC ellen.

A második félidőben a TAC támad. A 15 ik percben Holz egyéni akcióval kiegyenlít. A Kínizsi támadással felül a gólrá, de eredményt nem tud elérni. - Gyapjuipar-Banatul 1:0 (0:0). Másodosztályú bajnoki mérkőzés. A gól a második félidő 45. percében esik.

A Politechnikum-TMTE mérkőzés a mulháscsapat meg nem jelenése miatt elmaradt. Az aradi Jakobi nsp körmérkőzésének eredménye vora zavar miatt csak hiányosan érkezett. Eddig csak az egyik mérkőzés eredményét ismerjük, amely a következő: ATC-AAC 2:0.

Külföldi eredmények

Befejeződött a budapesti bajnokság. A VAC a negyedik helyen végzett. Budapesten tegnap zajlott le a bajnokság utolsó fordulója. Az eredmények általában megfelelnek a várakozásnak. A VAC értékes győzelmet aratott a BTC felett s ezzel biztosította magának a negyedik helyet.

Részletes eredmények. Vasas-BEAC 3:0. A legszebb stílust játszó Vasasok imponáló fölényvel verték meg a fáradt csapat benyomását keltő egyetemistákat. A Vasas állandóan fölényben van és egy pillanatra sem volt veszélyes ellenfele. A Vasasok csapatában Jellinek is játszott, aki a tavasz óta lábtörés miatt hiányzott a csapatból.

NSC-UTE 1:0. Az UTE győzelmi szereljét megtörte a fiatal és lelkesen játszó NSC. A gól a második félidő 26 ik percében esett egy szabadrúgásból. Az UTE a játékidő alatt fölényben volt, de a csatárok erélytelen támadásai az NSC védelmen megtörték.

FTC-Zugló 3:0. A ferencvárosiak ezen győzelmeikkel a második helyre nyomultak fel.

VAC-BTC 1:0. A zsidó csapat minden erejét latba vetve, a második félidőben rugott góllal megszerezte a győzelmet. A BTC védelme elsőrangú ujjait.

KAC-III Kerület 2:0. Elhatározták a kolozsvári szövetség közgyűlését. Az e hó 14 re kitűzött szövetségi közgyűlés, Tatár professzor elnök hivatalos elfoglaltsága miatt, egy héttel eltolódik. A közgyűlés így 21-én, vagyis várhatóan egy hétre lesz. A Comitetul Regional a közgyűlés elhalasztását táviratilag közölte a vidéki egyesületekkel.

Elmarad a Victoria külföldi turája. A kolozsvári Victoria vezetősége negyszabású külföldi tura lebonyolítását vette terbe. A vezetőség a turához szükséges anyagiak előteremtésére szombaton matiné rendezett a román nemzeti színházban, amely szép anyagi sikerrel járt. Már pontos utitervet is kidolgoztak a turára, amikor váratlan fordulat teljesen meghiusította a vezetőség példát követő intencióját. A tura nyelbentésével megbízott és külföldre utazott egyik Victoria tag ugyanis ma táviratilag értesítette a Victoriát, hogy Olaszországban még javában folynak a bajnoki mérkőzések és így az egyesületek most nincsenek abban a helyzetben, hogy külföldi csapatokat fogadhassanak.

Kimutatás

A kórházi zsidó betegek élelmiszor bizottságának 1924. nov. havi működéséről.
Kiosztott ebédek száma 854, Kiosztott tejmennyiség 152 liter, Kiosztott bormennyiség 18 liter. - Bevételek: Tagdíjakból 14.205 lej, betegek hozzájárulásából 1120 lej, templomi és egyéb adományokból 895 lej, adományok 1790 lej, egyéb megváltások 1447 lej, - összesen 19.457 lej. Kiadások: Ételhordásért 4824 lej, tüzésre - lej, igazg. költségekre 3800 lej, konyhai és egyéb kiadásokra 330 lej, segélyek városi betegek részére 3150 lej, teje városi betegek részére 1302 lej, jutalékokra 2621 lej, egyenleg 3430 lej, összesen 19.457 lej. Mózses Elek, titkár. Neumann Mórné, elnök. 8246

Nagy karácsonyi női kalap vásár.

Csak dec. 31-ig fülketalapok 275 lej. Cilinder és borsosonyi kalapok 390 lejűl az

"IDEAL"

kalapüzletben, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházszal szemben.

Kölni vizek minden illatban, literes üveg 115.- lei
verseny ár a Rózsza M. ROYAL DROGERIÁBAN
Cluj, Piața Unirii No. 26
R. Mosse 32

Konfekciósok figyelem!

Atvesszünk nyersanyagot mindennemű férfi-, fiú- és gyermekkonfekció elkészítésére céljából, elsőrendű kivitelben. Gyermekbostümök a legdivatosabb fazonokban készülnek Prsnitz mintára. Jutányos árak. - A sütséges nyersanyagok kimutatása, valamint a munkadíjak ára hivatalra beküldetnek.

Fortuna in reprindere comerciala de haine si sapci pentru barbati si copii Marghita 8245

"Hajó" TEA védjegyű illata és íze felülmúlhatatlan.
A három legjobb minőség: 74 - 220 - 55 szám
W. Wissotzky & Co., Bukarest, Strada Matel Millo 8.

APRÓHIRDETÉSEK

Házaszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény

Keresek két kis fiam mellé (5-6 évesek) egy per-fekt német fiatalembert ki őket תורה עם דרך ארץ re nevelje. Okleveles tanítók előnyben részesülnek. Fizetés megegyezés szerint. Csakis megbízható vallásos ש"י egyének küld-jék ajánlatukat Löwinger Illés Baia-Mare Nagyánya 8236

Schimmelpfeng rendszerű információs iroda keres vidéki informátorokat, címek leadandók a kiadóhivatalban „Schimmelpfeng” jellegére. 8249

Privát sadchenek kéretnek jobb körökben jártasak adják le címüket a kiadóhivatalba. 8250

Eladó egy farkaskutya, Kövespad-u. 8.

Mosónő lakásán mosást vállal. Dávidné, Fellegvári-u. 12.

Olcsó és szép ruhát készítő kedvező fizetési feltételekkel és a legújabb divat szerint Dávid József, Calea Victoriei 7.

Veszek könyveket. Magyar és németnyelvű klasszikusokat, közgazdasági és társadalomtudományi gyűjteményes műveket használt vagy új állapotban veszek. Részletes ajánlatokat ármegjelöléssel „Könyv barát” címre a kiadóba kérek.

Könyvelések rendbehozását, óráknyelvést vállalom. „Mérlegképes” jellegén kiadóba. 8252

Kereskedelmi alkalmazott a női divatszakkamából azonnali belépésre kerestetik, a „Corso” női divat áruházba. Cluj, Fő-tér 17. Román, magyar és német nyelv bírása megkívántatik. Kirakat rendezéséhez értők előnyben. 8256

Raktárnok kaucióval — pénz nem szükséges — 35 év körüli megbízható egyén azonnal felvétetik Elián cégnél. 8255

Fiatalemberek ort. kóser kosztot, lakással olcsón kaphatnak, Deák Ferenc-u. 27. özv. Farkasné. 8254

Autobusz husz személyes, német gyártmányu, gyorsjáratu, alig használt carrosseriával és gumikkal, defect motorral eladó. Ertekezni Központi Szállítási Vállalatnál, Dej 8248

Mérlegképes főkönyvelő, kereskedelmi praxis-al állást keres. „Elsőrang-su referenciák” jellegén a kiadó továbbit. 8253

November 27 este Nagyvárad—Székelyhid között elveszett egy bőrköffer, tartalmazva משה אלימלך מנחת כהן ספרות חומש בראשית חומש בית דור תנ"ך הישע Katz Mózes ה"ה Szatmár משה אלימלך — Hőtvös 14. - בילעגזשעל. — Bélyegző nélkül שערך צדק משפט 1 törול- צדק אבני צדק. — B. B. között két szalvéta M. B. monogrammal, kérem ki-nek bármilyen tudomása van róla, fenti címre értesíteni. ירמיהו גדולה יהשב.

Prima tűzifát

ölenként vagy aprítva, kereskedőknek és fogyasztóknak legutányosabban házhoz szállit: Stariuta Romaneasca S. A. faosztálya. Cluj, Piata Unirii 20. 229. Telefon 804.

Az erdélyiek figyelmébe

Bukaresti, (Belvedere) 15 ort. kóser, Abraham & Comp. (Grossmann)-féle vendéglőt a vele szemben levő Transval (Str. Brezoianu 2.) modernül berendezett helyiségeibe helyezte át. A t. közönség további pártfogását kéri. **Abraham & Comp. H. Grossmann**, Strada Brezoianu No 2. (A gyógyszertár mellett). **Modern és pontos kiszolgálás**

Ne üljön fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a **Dréher-Haggenmacher DACIA** extra téli és a **Bavaria** dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Jönnek a hideg és a nedves napok

Ezrek és ezrek panaszkodnak meghűlésről, nátháról és reumatikus fájdalmakról. A mi elektromos

házi fényfürdők

a legjobb oltalom mindezek ellen. Izasztó hatása van, a szívet nem támadja meg s ezért különösen jó hatása az anyagcsere zavarainál. Minden elektromos vezetékbe bekapcsolható.

Kapható: SIEMENS és HALSKE művek

Ára: 3600 lej Kérje prospektusunkat.

gyártmányainak elárúsítójánál, Cluj, Piata Cuza Voda No 15. Román Villamossági Társaság, Siemens-Schuckert R. T. Gyengeáram osztály Rador No 2418

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

Libamáját veszek

a legmagasabb árban.

ישך vágott liba és kacsa állandóan legolcsóbban kapható. Zsírra rendelést elfogadok. Baumhaft, C. Reg. Ferdinand, [v. Wesselényi M.-ucca 10]

Telefon 12-29. „Rador” No 2398

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Gal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, béléssárkú és paplan nagyraktára.

Mindenkinek érdeke,

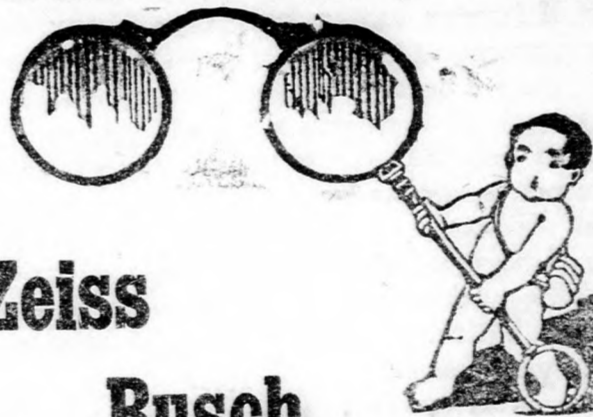
hogy összes férfidivat és női kalapszükségletét szerezze be az

„Old England”

Cluj, Regele Ferd. 22. szám alatt tartandó hatóságilag engedélyezett

végelárusításon.

Teljes üzletfelosztás!

Zeiss

Busch

Rodenstock

szemüvegek különlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Karácsonyra egy üveg

BOGSZA

cocktail de chocolate likör

a legpraktikusabb ajándék.

Szerkesztőség hivatal és... Cluj-Kolozsvár... L. Pop. (Brassa... Telefon: Szerkesztőség kiadóhivatala... N. Sz. — A kéziratok kiadásig szerkesztőségben maradnak. Kézirat adunk vissza

1924 decembe

A német

Egy éven... urak és... Németek, amelyeket kiadóhivatalunk meg... belső összetétel... hogy egy pár néppártok szemben egy... az, hogy egy Ludendorff... lényeges erő... nisták erővesztés... demokráciák... ből is nagy... úgy, hogy a... kottják. Ezzel német néppárt... elállítását... lyettük a... Bizonyos azo... miniszter meg... taktikai bépe... felállítani a... szemben.

A német... hogy a gazda... mata, amely erősebb lend... lazasáonak... rább, mint a... hogy a gazda... akadályok ne... deo még ne... millió német... háromszáz... esődök szá... élet négy... mérlege is... Ezzel az... jelszavává... márká évi... zetni Német... millió... emeli fel. E... teljes védelm... nagyipar... máfától ped... kötése körül... zelve a leg... német-franc... válik.

A választás... zó volt. E... párt sem... mindegyik... kölcsönöket... kincstár. Más... lasztások ut... ezeket a rev... tani, hiszen... felborulását... A mai né... szinte jellem... tott több... lasztást harm... leg minden... választók ny... pedig a leg... párt kapta... zeterányszám... 6.122.000, a... kommunisták... 3.017.000, a... német demok... 736.000 a ba... hannoveriek... A szavaz... több mandát... el, akik har...